

YAPILAR İnsanlar Gibidir BUILDINGS Are Like People

Yapılar insanlar gibidir. Her yapının başından binbir türlü yaşam öyküsü geçer. İl Gençlik Meclisi ve Kültür Konağı yapısı da böyle fırtınalı bir geçmişe sahip...

Buildings are like people. Every building passes through many life stories. The building of the Provincial Youth Assembly and Cultural Mansion has such a stormy past, too...

DR. FATMA SEDES

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından “İl Gençlik Meclisi ve Kültür Konağı” olarak restore edilen, en çok da eski Eminönü Belediye Binası olarak tanındı.

19. yüzyıl sonlarında “KONAK” olarak inşaa edildi ve “Arif Paşa Konağı” olarak nam saldı, debdebeli bir hayattan sonra 1911 yılında el değiştirdi ve “Şehremanet” binası olarak kullanılmaya başlandı. 1918’de Fransız işgal kuvvetleri komutanlığı (karargâhı) oldu ve bu işlevi 1923 yılına dek sürdürdü. 1930’lu yıllarda Türkiye’nin ilk “Konservatuar’ı” olarak İşlev gördü. Daha sonraki yıllarda otel olarak kullanılmaya başlandı.

İBB GENÇLİK MECLİSİ MERKEZİ ÖNERİSİ RESTORASYON RAPORU

I. Yapı Kimlik Bilgileri

- Adı: İBB Gençlik Meclisi Merkezi
- İl: İstanbul
- İlçe: Fatih
- Mahalle: Binbirdirek Mahallesi
- Ada: 237
- Parsel: 6

II. RESTORASYON ÇALIŞMASI AÇIKLAMA METNİ

Tarihçe: Restorasyon çalışması gerçekleştirilen yapı İstanbul, Fatih, 47 pafta, 237 ada, 6 parselde bulunmaktadır. Arif Paşa Konağı olarak inşa edilmiş, 1911 yılında Şehremaneti’ne satılarak, kapsamlı bir onarım ve genişletme çalışması sonrasında 1912 yılında kullanıma açılmıştır. Yapının bir kısmı kendisiyle aynı parselde yer alan Şerefiye Sarnıcı üzerindedir. 1984-2009 yılları arasında “Eminönü Belediye” binası olarak da kullanılan yapıda yürütülen rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri çalışmaları sırasında, yapıldığı tarihten günümüze kadar birden fazla amaca hizmet ettiği ve yapının bu kullanımlara yönelik olarak değişikliklere uğradığı yapı üzerindeki gözlemler ve malzeme analizleriyle anlaşılmıştır. (Bkn:Fn:01)

Elde edilen tarihsel kaynaklardan anlaşıldığı üzere Arif Paşa Konağı, İkinci Meşrutiyet’in ilanından sonra, Şehremaneti’nce satın alınıp kapsamlı bir tadilat ve bir takım genişletme çalışmalarından sonra 31 Ocak 1912 tarihinden itibaren İstanbul Şehremaneti Binası olarak kullanılmaya başlanmıştır. (Kaynak: “Mecellei umuri Belediye”, Osman Engin – “İstanbul Ansiklopedisi” 2. Cild S:1010-1011)

Yapı 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Mütarekesi sonunda, İstanbul itilaf devletlerince işgal edildiğinde, Fransız işgal kuvvetlerince 1 Ekim 1923 tarihine kadar karargâh olarak kullanılmıştır.

Yapı 1913-1914 tarihli Alman Mavilerinde yine Şehremaneti binası olarak görülmektedir. (Bkn:Fn:03)

1923 tarihli Pervititch haritasından ise bir süre otel (Hotel Prefecture De La Ville) olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. (Bkn:Fn:05)

The building restored by Istanbul Metropolitan Municipality as the “Provincial Youth Assembly and Cultural Mansion” has been mostly known as the former Municipality Building of Eminönü.

It was built as a “MANSION” at the end of the 19th century and became famous as the “Arif Paşa’s Mansion”, and changed hands in 1911 after a glorious life, and started to be used as the building of “Şehremanet” (a kind of municipality center in the Ottoman). In 1918, it turned into the commandership of the French occupation forces (headquarters), and this function continued until 1923. In 1930s, it was used as the first “Conservatory” of Turkey. In the following years, it served as a hotel.

İSTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY (IMM), YOUTH ASSEMBLY CENTER’S PROPOSAL, RESTORATION REPORT

I. Building’s Identity Information

- Name: IMM Youth Assembly Center
- Province: Istanbul
- District: Fatih
- Neighborhood: Neighborhood of Binbirdirek
- Lot: 237
- Plot: 6

II. EXPLANATORY TEXT OF THE RESTORATION WORK

History: The building, for which restoration work was done, is located in Istanbul, Fatih, section 47, lot 237, plot 6. It was constructed as Arif Paşa’s Mansion, sold to Şehremaneti in 1911, and opened for use in 1912 after a complicated repair and extension work. A part of the building is on the Şerefiye Cistern, which is on the same plot with it. During the relief, restitution, and restoration projects carried out on the building, which was also used as the building of the “Municipality of Eminönü” between 1984 and 2009, it was understood through the observations and material analyses on the building that it has served to multiple purposes from the date of construction and has gone under certain changes for the purpose of such uses (see:Fn:01).

As understood from the obtained historical sources, Arif Paşa’s Mansion was purchased by the Şehremaneti after the proclamation of the Second Constitutional Monarchy, and was put into use as the Istanbul Şehremaneti Building on 31st January 1912, after a complicated renovation and extension work. (Source: “Mecellei umuri Belediye”, Osman Engin – “İstanbul Ansiklopedisi” 2nd Volume P:1010-1011)

The building was used as a headquarters by the French occupation forces, beginning when Istanbul was occupied by the allied powers after the Mondros Treaty signed on 30th October 1918 until 1st October 1923.

The building appears as the building of Şehremaneti in German Records dated 1913-1914 (see:Fn:03).

On the Pervititch map dated 1923, it is seen that it was used as a

Daha sonraları, 1920' lerin sonlarında konservatuar binası (Dar-ül Elhan) olarak kullanılmıştır. (Kaynak: "KONSERVATUVAR HATIRALARIM", Cemal Reşit Rey - Mayıs 1976 tarihli aylık Orkestra dergisinden)

1984 yılından 2009'a kadar Eminönü Belediye Binası olarak hizmet vermiştir. Bu dönemde, yapının 1-2-3-4-5 nolu komşu parselleri tevhid edilerek ek hizmet binası inşa edilmiş, sözkonusu ek bina Mart 2010 tarihinde altında yer alan Şerefiye Sarnıcı'na verdiği zarardan dolayı yıkılmıştır. (Bkn:Fn:11-Fn:13)

Fatih 237 ada 6 parsel sayılı tescilli yapıya ait 1990 senesinde çizilmiş, 26.08.1998 tarih ve 10178 sayılı kurul kararı ile onaylı rölöve projesi örneği restorasyon çalışmaları kapsamında belge olarak değerlendirilmiştir. (Bkn:Fn:09)

Tarafımızca hazırlanan 14.03.2011 tarih ve 4454 sayılı kurul kararı ile onaylı rölöve ile yapının 1990 yılındaki durumunu gösteren kurul onaylı rölöve karşılaştırıldığında aralarındaki temel farklar şöyle sıralanabilir.

- Yangın merdiveni arka cephedeyken ön cepheye alınmıştır.

hotel (Hotel Prefecture De La Ville) for a while (see:Fn:05).

Later, at the end of 1920s, it was used as a conservatory building (Dar-ül Elhan). (Source: "KONSERVATUVAR HATIRALARIM", Cemal Reşit Rey – from the monthly periodical named Orkestra, May 1976 issue)

From 1984 to 2009, it serves as the Municipality Building of Eminönü. During this period, the additional service building was constructed by uniting the neighboring plots of the building with no. 1-2-3-4-5, but the mentioned additional building was deconstructed in March 2010, because of the damage it caused to the Şerefiye Cistern below it (see:Fn:11-Fn:13).

The exemplary relief project of the building, which is registered in Fatih, lot 237, and plot 6, drawn in 1990, and approved with the council's decree dated 26.08.1998 and no. 10178, was taken into consideration as a document during the restoration work (see:Fn:09).

Upon a comparison between the relief prepared by us and approved by the council decree dated 14.03.2011 and no. 4454 and the relief approved by the council, which shows the condition of the building in 1990, the essential differences between them may be listed as follows.

- While the fire escape was at the rear front, it was taken to the front.

Partition walls were added to the hall where the kernel at the rear section opened to, and new rooms were built on every floor.

- The wooden doors of the building were replaced by new wooden doors.

As the rooms started to be used for various purposes, some parting elements were removed and new elements were added. Changes were made in the door spaces, as well.

When the reliefs dated 1990 and 2010 are compared, no major change is observed at the external contour of the building, but the differences that drive the attention between the mentioned two reliefs and Pervititch map are as follows: (See: Fn:14)

- The outbuilding on the north of the main building was seen to be detached from the main building and had an entry independent from the street in Pervititch map, where it seems to be extended and added to the main building in the reliefs drawn in 1990 and today. Fire escapes were built between the outbuilding and the main building at the eastern and western fronts.

In Pervititch map, the chimney located on the western front of the building, where the rear entry is also located, was extended and its location was changed.

In Pervititch map, the chimney seen on the western front of the outbuilding part does not exist any more.

In Pervititch map, the shape of the northern front of the main building that opens to the outbuilding is different than it is today.

RESTORATION PROJECT REPORT:

While drawing the restoration project, the southern arm added and the storey constructed over the building as a whole when the Man-

Arka bölümdeki çekirdeğin açıldığı hole sonradan bölücü duvarlar eklenmiş ve her katta yeni odalar oluşturulmuştur.

- Yapının ahşap kapıları, yeni ahşap kapılar ile değiştirilmiştir.
- Odalar değişik amaçlar için kullanılmaya başlandığından, kimi bölücü elemanlar kaldırılmış ve yeni elemanlar eklenmiştir. Kapı boşluk yerlerinde de değişiklikler yapılmıştır.

1990 ve 2010 tarihli rölöveler karşılaştırıldığında yapı dış kontüründe büyük bir değişiklik gözlenmezken, söz konusu iki rölöve ile Pervititch haritasındaki durum arasında görülen farklılıklar şunlardır: (Bkn: Fn:14)

- Ana yapının kuzeyindeki müstemilat binasının, Pervititch haritasında ana binadan ayrı ve sokaktan bağımsız bir girişe sahip olduğu, 1990 tarihinde ve günümüzde çizilen rölövelerde ise genişletilerek ana yapıya dahil edildiği görülmüştür. Müstemilat ile ana bina arasına doğu ve batı cephelerinde yangın merdivenleri inşa edilmiştir.

- Pervititch haritasında yapının arka girişinin de yer aldığı batı cephesi tarafında bulunan baca genişletilmiş ve yeri değiştirilmiştir.

- Pervititch haritasında müstemilat bölümünün batı cephesinde görülen baca günümüzde bulunmamaktadır.

- Pervititch haritasında; ana yapının müstemilat binasına açılan kuzey cephesinin biçimlenişi günümüzden farklıdır.

RESTORASYON PROJESİ RAPORU:

Pervititch haritasındaki yapı kontürleri ile 1990 ve 2010 tarihli kurul kararı ile onaylı rölövelerdeki yapı sınırları ve ölçüleri karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve restorasyon projesi bu doğrultuda oluşturulmuştur. Bu durumda, yapının özgün sınırları hakkında bilgi veren en eski tarihli belge Pervititch haritasıdır. Bunun dışında mevcut bina üzerinde açıkça gözlenen yapısal veriler de değerlendirilmiştir.

Restorasyon projesi çizimi sırasında Konak yapısının Şehremaneti'ne dönüştürüldüğü dönemde eklenen güney kolu ve yapının bütünü üzerine çıkılan kat nitelikli dönem eki olarak korunmuştur. Pervititch haritasında iki ayrı yapı halinde görünen bina, aralık kısımdan birleştirilmek için çeşitli dönemlerde çeşitli malzemeler kullanılarak müdahalelere uğramıştır. Ana yapının kuzey cephesinde tespit edilen muhdes ekler tamamen kaldırılmış, yapı kuzey cephesinde de özgün sınırlarına kavuşturulmuştur.

Restitüsyon çalışmaları sırasında oluşturulan ana yapı ve müstemilat bölümünün plan şemasında yer alan ıslak hacimler, sofalar ve merdiven çekirdekleri özgün plana göre tekrar oluşturulmuştur. Doğru yönünde üç kollu merdiven çekirdeği ve batı yönünde de bodruma da inen iki kollu merdiven çekirdeği yerleştirilmiştir. Bu bölüme ayrıca günümüz ihtiyaçları göz önüne alınarak biri servis için kullanılmak üzere iki asansör eklenmiştir. Sofalar arasındaki bağlantı hafif bölücüler ile ayrılarak yeniden kurgulanmıştır. Geçmişte ayrı halde olan müstemilat kısmı da,

sion building was turned into the Şehremaneti were protected as a qualified addition of the era. The building, which appears as two separate buildings in the Pervitich map, underwent some intervention in various periods, using various materials, in order to be joined by the space between. The innovative attachments determined on the northern front of the main building were totally removed and the building was recovered to its original borders on the northern front, as well.

The wet areas, sofas, and stairway sets in the plan scheme of the main building and outbuilding, which was formed during the restitution work, were re-formed according to the original plan. A three-armed stairway set was placed on the east, and a two-armed stairway set was placed on the west, also going down to the basement. In addition, two lifts were added to this section, considering today's requirements, one to be used for service. The connection between the sofas was re-created, parting these with lightweight partitions. The outbuilding, which was separate in the past, was brought to its original borders and number of storey in the Pervitich map, removing the extensions. The connection between two buildings was provided only by the ground floors, as in the past.

genişletmeleri kaldırılarak Pervititch haritasındaki özgün sınırlarına ve kat adedine ulaştırılmıştır. İki yapı arasındaki bağlantı geçmişte olduğu gibi sadece zemin katlardan sağlanmıştır.

Sonuç olarak restorasyon projesi, KUDEB tarafından hazırlanan malzeme raporları (Bknz:Fn:15), tarihi haritalar ve yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler, plan tipolojisine ilişkin araştırmalar, yapının üzerinde açıkça gözlenen yapısal veri ve izler ile restitüsyon çalışmasında üretilen plan çözümü ışığında oluşturulmuştur. İBB Gençlik Meclisi Merkezi önerisi getirilmiş, iç mekanların düzenlemesi yeni işleve uygun olarak yapılmıştır.

Bina bodrum kat, yükseltilmiş zemin katı ve üzerindeki iki kattan oluşmaktadır. Yapı döşemeleri ahşaptır. Ana yapı meclis işlevine uygun olarak düzenlenirken, kuzey yönündeki ek bölüm çeşitli sosyal faaliyetlerin yürütüldüğü gösteri merkezi olarak öne çıkmaktadır. Yapı yerinde mevcut bulunduğundan plan çözümüne ışık tutacak temel veriler, yapı üzerinden alınmıştır. Özellikle 2010 rölövesinde tespit edilen bodrum kat duvarları esas alınmıştır. Yapı temellerinin üzerinde inşa edilen bu duvarlar doğrultusunda bölümlenmeler şekillendirilmiştir.

Yapılan son incelemede bodrum katta yer alan iki moloz taş duvarın kalınlıklarının 2010 yılı kurul onaylı rölöve projesine göre daha geniş olduğu tespit edilmiş ve projede bu doğrultuda çizilmiştir. Bu duvarlar çizimde tarama ve yazı ile ifade edilmiştir. Ayrıca yerinde yapılan incelemede onaylı rölöveden farklı olduğu tespit edilen bodrum katına ait çizimler, revize edilerek kurul onayına sunulmuştur. Kabul edilen yeni durum doğrultusunda yapı bodrum katı, restitüsyon ve restorasyon projelerinde onaylanan duruma uygun halde çizilmiştir.

Yapının ana giriş kapısı Pier Loti Caddesi üzerinden beş basamaklı mermer merdiven aracılığı ile ulaşılan ahşap kapı ile sağlanır ve giriş salonuna açılır. İkinci giriş ise ters istikamette, Boyacı Ahmet Sokak üzerindedir. Ana binanın kuzeyindeki sosyal merkez ile ana bina arasındaki boşluğa girişi sağlayan ve arka bölümdeki girişte yer alan demir bahçe kapıları korunmuştur. Yapının merdiven çekirdekleri ve ıslak hacimleri ise, binanın manzaralı

As a conclusion, the restoration project was prepared in the light of the material reports issued by KUDEB (see:Fn:15), data obtained from historical maps and written sources, surveys related to the plan typology, structural data and traces clearly observed on the building, and the plan solution produced during the restitution work. IMM Youth Assembly Center made a suggestion and arrangement of the interior locations was made in accordance with the new function.

The building consists of a basement floor, heightened ground floor, and two floors on it. The flooring is wooden. Whereas the main building was arranged appropriately for its function as an assembly, the additional part on the north is prominent as a show center, in which various social activities are performed. As they were maintained in the building, the basic details to set a light to the plan solution were taken from the building. The walls of the basement floor, determined especially in the relief of 2010, were taken as the basis. Partition was made according to these walls constructed on the foundation of the building.

Upon the latest review, it was determined that the thickness of two rubble walls in the basement floor were wider according to the relief project of 2010, as approved by the council, and the project was

drawn accordingly. These walls were expressed as shading and letters in the drawing. Additionally, during the inspection made in place, the drawings of the basement floor, which were determined to be different from the approved relief, were revised and submitted for the approval of the council. According to the new situation, as accepted, the building's basement floor was drawn in compliance with the condition approved in the restitution and restoration projects.

The main entrance to the building is through the wooden door accessed by a five stepped marble staircase from the Pier Loti Street and opens to the entry hall. The second entry is at the opposite direction, on the Boyacı Ahmet Street. The iron garden gates that provide access to the space between the main building and the social center on the north of the main building, located at the entrance on the rear section, were maintained. The staircase sets and wet areas of the building were placed on the blind northern front of the building without a view. A fire escape was also suggested for that front, thanks to the easy access to

olmayan sağır kuzey cephesine yerleştirilmişlerdir. Bu cephede ayrıca bahçeye ulaşım ve tahliye kolaylığı nedeniyle yangın merdiveni de önerilmiştir.

Pier Loti Caddesi'ne bakan bölümdeki salonların kuzeyinde üç kollu merdiven ve wc'ler bulunur. Zemin katta bu merdivenin ortadaki kolunun altından ek binaya geçiş sağlayan bir ahşap kapı bulunmaktadır. Arka salona açılan merdiven iki kolludur ve binanın manzarası olmayan kuzey cephesine yerleştirilmiştir. Bu merdiven aynı zamanda bodrum kata iner. Bodrum katında Gençlik Meclisi'ne hizmet eden birimlerin (arşiv, depo vs.) bulunduğu düşünülmektedir. Yapıya eklenen servis asansörünün, en üst kattaki yemekhane ve kafeterya bölümleri ile her katta yer alan servis mekanlarına hizmet etmesi düşünülmüştür.

Gösteri merkezine, iki yapı arasındaki boşluktan girilir. Bu kapılar merkezdeki merdiven holüne ulaşır. Yapının katlarında ön cepheye bakan birer oda ve arka avluya bakan birer oda ile merdivenin yanına konumlanmış birer de wc bulunur. Odalar gösterim odası, atölye ve çok amaçlı salonlar (toplantı, konferans, gösterim odası) olarak düzenlenmiştir. Yapının çatısı dönem özelliklerini taşıyan kırma çatı olarak düşünülmüş, çatı örtüsü olarak marsilya tipi kiremit tercih edilmiştir. Su tahliyesi çinko dereler aracılığı ile sağlanmıştır.

Cephelerde ki pencere ve kapı açıklıkları restirüsyon önerisindeki haliyle korunmuş, güney cephesi mevcut duvarlardan elde edilen izler doğrultusunda çizilmiştir. Kat silmeleri ve saçaklar mevcut yapıda bulunduğu haliyle korunmuştur. Yapının iç kapıları tipolojik ahşap kapılar ile değiştirilmiştir. Kuzey yönündeki gösteri merkezine yapı bütünlüğü gözetilerek kat silmeleri eklenmiştir. Taşıyıcı sistem çözümü İTÜ İnş. Müh. Fakültesi öğretim görevlisi Prof. Dr. Metin AYDOĞAN gözetiminde gerçekleştirilmiştir (Bknz. İnşaat Mühendisliği Raporu). En geniş aralığın 510cm olduğu yapıda, döşeme taşıyıcısı olarak 8/22 kesitli ahşap kirişler seçilmiş, bu kirişlerin üstü ve altı ahşap ile kaplanarak, mümkün olan en hafif ve güvenli taşıyıcı sistem oluşturulmuştur. Üç kollu merdivenin de bulunduğu orta salon için her katta 12/24 kesitli ana ahşap kirişler eklenmiş ve diğer kirişler bu ana taşıyıcıların üstüne oturtulmuştur. Plan çizimlerinde ahşap kirişlerin geçtiği yerler işaretlenmiştir. ◀

the garden and evacuation.

A three-armed staircase and water closets are placed on the north of the halls in the part that oversees the Pier Loti Street. On the ground floor, there is a wooden door that provides access from below the middle arm of this staircase to the additional building. The staircase that opens to the rear hall is two-armed, and is located on the northern front of the building, without a view. This staircase also goes down to the basement floor. In the basement floor, the sections that serve to the Youth Assembly (archives, store, etc.) are thought to take place. The service lift added to the building is thought to serve between the dining hall and cafeteria on the top floor and the service locations on each floor.

The show center is accessed through the space between two buildings. These doors open to the staircase hall at the center. On each floor of the building, there is one room seeing the front, one room seeing the rear garden, and a toilet located near the staircase. The rooms were arranged as the projection room, workshop, and multi-purpose halls (meeting, conference, projection room). The roof of the building was considered as a hipped roof with the features of the era, and Marseilles type bricks were preferred as the cover of the roof. Water discharge was provided by zinc ducts.

The gaps of windows and doors on the fronts were maintained as in the suggestion of restitution, and the southern front was drawn in accordance with the traces obtained from the existing walls. Floor moldings and canopies were remained as they were in the existing building. The interior doors of the building were replaced by typological wooden doors. Floor moldings were added to the show center on the north, considering the integrity of building. The load-bearing system solution was carried out under supervision of Prof. Dr. Metin AYDOĞAN, who is an instructor in the Faculty of Civil Engineering, ITU (see: Civil Engineering Report). Wooden beams with a section of 8/22 were selected as the floor retainer for the building, with the widest spacing of 510 cm, and these beams were covered by wood on the bottom and up, in order to create the most lightweight and safest bearing system possible. For the middle hall, which also includes the three-armed staircase, main wooden beams with a section of 12/24 were added on each floor, and other beams were placed on these main bearers. In plan drawings, the locations where the wooden beams pass through were marked. ◀